

HOLLANDA BİLGİ NOTU

ŞUBAT 2023

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

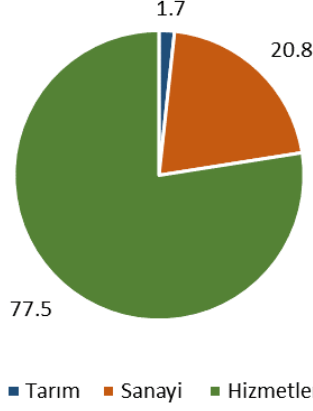
GÖSTERGE	DEĞER	2021	2022	2023
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	1.013,5	990,6	1.019,8
Büyüme	%	4,9	4,5	0,8
Nüfus	Milyon Kişi	17,5	17,6	17,7
Kişi Başı Gelir	USD	57.997	56.298	57.629
Enflasyon	%	6,3	12,8	3,4
İşsizlik Oranı	%	4,2	3,5	3,9
Cari Denge / GSYH	%	9,0	7,5	7,7
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-2,6	-0,8	-1,3
İhracat	Milyar USD	693,8	953,7	-
İthalat	Milyar USD	623,2	892,5	-

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Ekim 2022, Trademap

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Hollanda İstatistik Kurumu Ç2 2022 (yıllıklandırılmış)

İkinci Dünya Savaşı sırasında işgale uğrayan ve monarkın Birleşik Krallık üzerinden ülkeyi yönettiği bir ülke olan Hollanda günümüzde de krallık olarak hüküm sürmektedir. Karayiplerde bulunan Aruba, Curaçao, Sint Maarten adaları (Hollanda Antilleri) ile Hollanda'nın oluşturduğu Hollanda Krallığı parlamenter demokrasinin üzerinde varlığını sürdürmektedir. 1950 ve 1960'larda bile açık bir ekonomiye sahip olan ülkede ticaretin payı günümüzde %100'ün üzerindedir. Belçika ve Lüksemburg ile beraber oluşturan Benelüks Ekonomik Birliği'nin bir üyesi olan ülke Avrupa Birliği ve NATO üyesidir.

Almanya, Fransa, Türkiye ve Birleşik Krallık'tan sonra Avrupa'nın en büyük süt üreticisidir. Dönüm başına süt üretiminde ise Hollanda dünyanın en iyi ülkelerinden biridir. Topraklarının sular altında kalması sebebiyle drenaj (akaçlama) faaliyetlerinin sıklıkla yapıldığı ülkede ekilebilir tarımsal faaliyet seralarda yapılmaktadır. 2020 yılı verilerine göre, seralarda yetiştirilen ürünler arasında patates, şeker pancarı, soğan, buğday ve domates en sık üretilen ürünlerdir. Bahçecilik konusunda özellikle de cam altında yapılan bahçecilik faaliyetleri konusunda ülke gelişmiştir. Ormanlar ülkenin onda birini oluştururken özellikle canlı çiçek sektöründe Hollanda dünyanın önde gelen ihracatçılarından. Tarım sektörünün milli gelir içerisindeki payı %1,7 seviyesindedir.

Ülkede kömür faaliyetleri 1970'lerde sona ermiş, sanayinin ihtiyaçlarını karşılamak için dışarıdan milyonlarca ton kömür ithal edilmektedir. Ülkede doğal gaz kaynakları bulunmasına karşın 100 milyar metreküp ile dünyadaki rezervlerin binde biri seviyesindedir. Madencilik sektörünün Haziran 2022 ile değeri 8 milyar EUR (milli gelirin %1) civarındadır.

Royal Dutch Shell ya da bilinen adıyla Shell İngiliz-Hollanda ortaklığında çokuluslu bir petrol ve doğalgaz şirkettir. 114 yıldır Hollanda ile birlikteliği olan şirket Kasım 2021'de tamamen İngiliz şirketi olarak faaliyet göstereceğini açıklamıştır.

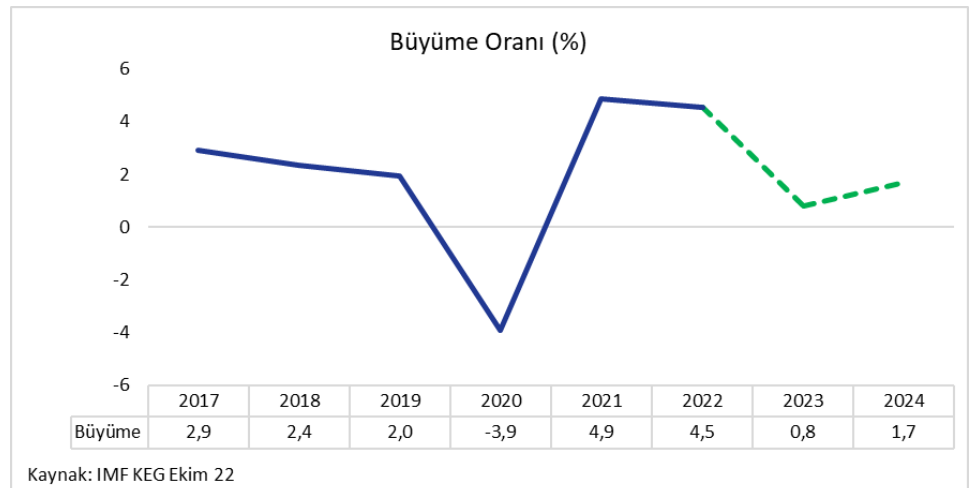
Sanayinin milli gelir içerisindeki payı %20,8 seviyesinde olurken imalat sanayinin payı %12,2'dir. Ülkede makine üretimi, kimyasallar ve eczacılık ürünleri sektörleri imalat sanayinin üçte birine yakınına oluşturmaktadır. Yiyecek ve içecek, tekstil öne çıkan diğer sektörlerdir. Yenilenebilir enerjiye önem veren ülkede 2021 yılında 2010 yılına göre rüzgar ve güneş enerjisinin öncülüğünde yenilenebilir enerji üretimi üç katına çıkmıştır.

Dünya Bankası verilerine göre, 2019 yılında 20 milyona yakın turist ağırlayan ülke salgınla beraber 2020 yılında 7,3 milyon turisti ağırlamıştır. Konaklama sektörünün milli gelir içerisindeki payı Haziran 2022 itibarıyla %2 seviyesindedir. 1600'lerde kurulan Amsterdam Menkul Kıymetler Borsası ile ülke dünyanın en eski bankacılık sistemlerinden birine sahiptir.

BÜYÜME: 2000 ile 2008 yılları arasında yılda ortalama %2,3 büyüyen Hollanda ekonomisi 2009 yılında %3,7 daralmış, Avro Bölgesi krizinin patlak vermesiyle 2010 ile 2013 yılları arasında yılda ortalama %0,4 büyümüştür. 2014 yılından 2019 yılına kadar ekonomik büyüme ortalama %2,1 olurken ekonomi salgının etkisiyle %3,9 daralmıştır. 2020 yılında emtia fiyatlarındaki düşüşle madencilik sektörü %26 daralırken imalat sanayindeki küçülme %2,3 ile sınırlı kalmıştır. En olumsuz etkilenen sektörler tekstil ve ulaşım ekipmanları sektörleri olmuştur. Elektrikli cihazlar sektörü ise %0,6 büyümüştür.

2021 yılında ekonomideki genel toparlanma ile büyüme oranı %4,9'a kadar yükselirken imalat sanayinde büyüme %6,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Elektrikli cihazlar ile makine üretimi sektörleri sırasıyla %11,4 ve %17,4'lük büyümeler ile imalat sanayini sürüklemiştir. Öte yandan, madencilik sektörü üçüncü çeyrek hariç 2021 yıl genelinde hep daralmıştır. Salgının etkisinin azalmasıyla ulaştırma ve konaklama sektörleri de yıl genelinde büyüme gösterirken hizmetler sektörü büyümesi %5,9 seviyesinde gerçekleşmiştir.

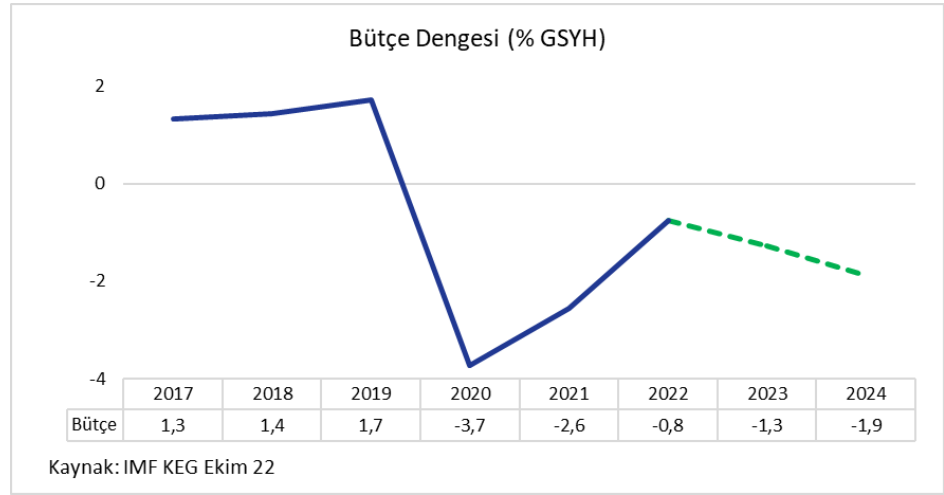
2022 yılının ilk üç çeyreğinde sırasıyla %6,7, %5,1 ve %3,1 büyüyen Hollanda ekonomisinin 2022 yıl genelinde %4,5 büyümesi beklenmektedir. Önümüzdeki dönemde, yaşanan nüfusun da etkisiyle büyüme oranının %2'nin altına gerileyeceği tahmin edilmektedir.

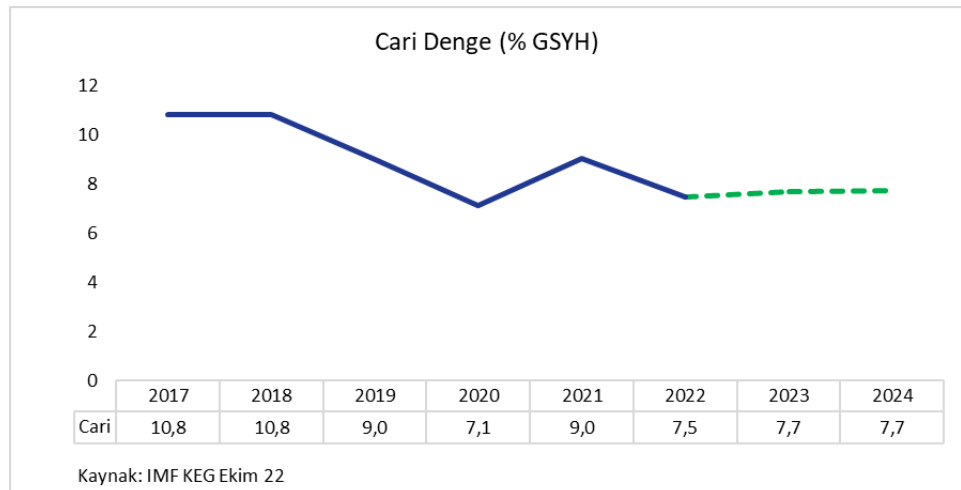
2. BÜTÇE DENGESİ

Hollanda bütçesi 2020 yılında salgınla mücadele kapsamında 30 milyar EUR açık vermiştir. Vergi gelirlerinin 2021 yılında 25 milyar EUR iyileşmesine karşın giderlerdeki artış 19 milyar EUR seviyesinde olmuştur. Milli gelire oranla bütçe açığı 2020 yılında %3,7 seviyesinden 2021 yılında %2,6 seviyesine gerilemiştir. Kamu borcu milli gelire oranla %52,3 ile Maastricht oranının altındadır.

3. CARİ DENGESİ

Hollanda cari dengesi, hizmet ve dış ticaretteki fazlaların etkisiyle pozitif seyretmektedir. 2017 ve 2018 yıllarında milli gelire oranla cari fazla %10,8 seviyesinde olurken salgın döneminde %7,1'e kadar gerilemiştir. 2021 yıl genelinde hizmet fazlası bir önceki yıla göre 7 milyar EUR artarak 25 milyar EUR olurken cari fazla 61 milyar EUR olmuştur. Öte yandan, 2021 yılının ilk yarsında 37 milyar EUR cari fazla veren Hollanda 2022 yılının aynı döneminde 24,7 milyar EUR fazla vermiştir. IMF yıl genelinde Hollanda 74 milyar USD seviyesinde fazla vereceğini tahmin etmektedir.

4. SWOT ANALİZİ

Fitch, Eylül 2022’de Hollanda’nın uzun vadeli yabancı para ihraççı temerrüt notunu ‘AAA’, görünümünü durağan olarak teyit etmiştir. Raporda, yüksek katma değerli, esnek ve açık bir ekonomiye sahip olması, yapısal olarak güçlü bir dış konum ile etkili kurumların Hollanda’nın yüksek notunda etkili olduğu belirtilmiştir.

2022’nin ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %2,6’lık büyüme kaydeden ekonominin salgın sonrası en iyi toparlanan ekonomilerden biri olduğuna yer verilmiştir. Bu sebeple, Fitch Hollanda ekonomisine ilişkin 2022 yılı büyüme tahminini yukarı yönde güncellediğini ve %4,8 olarak belirlediğini ifade etmiştir. Özellikle, ihracat performansının ve hane halkı harcamalarındaki toparlanmanın büyüme tahminindeki yukarı güncellemede etkili olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, Ukrayna’da süren savaşın doğrudan ve dolaylı etkilerinin uzun vadeli büyüme tahminleri üzerinde aşağı yönde etkisinin olacağına yine raporda yer verilmiştir. 2023 yılına ilişkin büyüme tahmini %0,5 olurken enerji fiyatlarındaki yükselişin hane halkı birikimlerinde erimeye sebep verdiği belirtilmiştir.

Hollanda’nın en güçlü yanlarından birinin yüksek cari fazla vermesi olduğu ifade edilirken artan enerji ithalatı sebebiyle cari fazlanın gerileyebileceği vurgulanmıştır.

Güçlü bankacılık yapısının uzun vadeli büyüme tahminlerindeki düşüşü sınırlayabileceği, buna karşın konut fiyatlarındaki ani düşüş karşısında bankacılık sektörünün de yavaşlayabileceği belirtilmiştir.

Konut enflasyonunun 2021 yılı genelinde %20 seviyesine çıkmasıyla mortgage oranlarının arttığına yer verilirken Fitch artan faiz oranlarının konut talebini sınırlayacağını öngörmektedir.

Coface, Hollanda’nın Rusya ve Ukrayna ile direkt ticaretinin sınırlı olması sebebiyle ilk aşamada ülke ekonomisinin olumsuz etkilenmediğine yer verirken Hollanda’nın doğal gaz ithalatının %15’ini Rusya’dan karşılamasının kolay kolay satıcı değiştirilemeyecek kadar yüksek olduğunu belirtmiştir.

Ayrıca, ihracatının komşuları Belçika ve Almanya’ya olan bağımlılığının yüksek oluşu bir risk olarak görülmektedir. Hane halkı borçlarının harcanabilir gelirlerin %230’u seviyesinde olması da ekonomi için bir diğer risk faktörü olarak göze çarpmaktadır. Yaşlanan nüfus ile emeklilik sisteminin sıkıntıya girebileceği ekonomi için bir diğer olumsuz bakış açısidir.

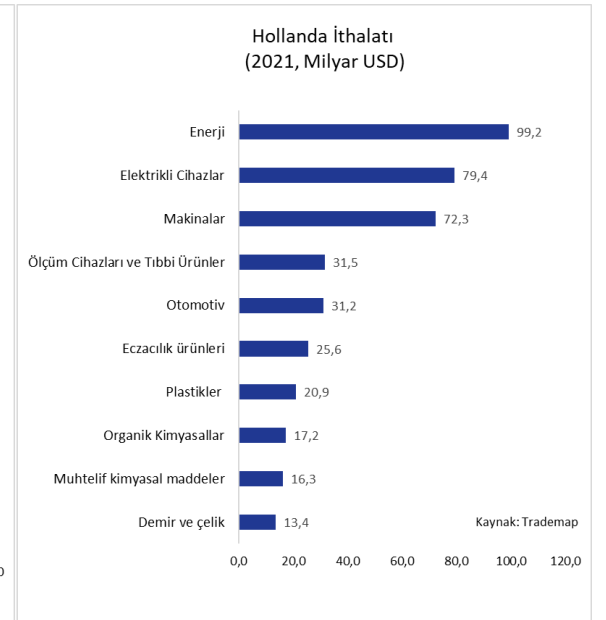
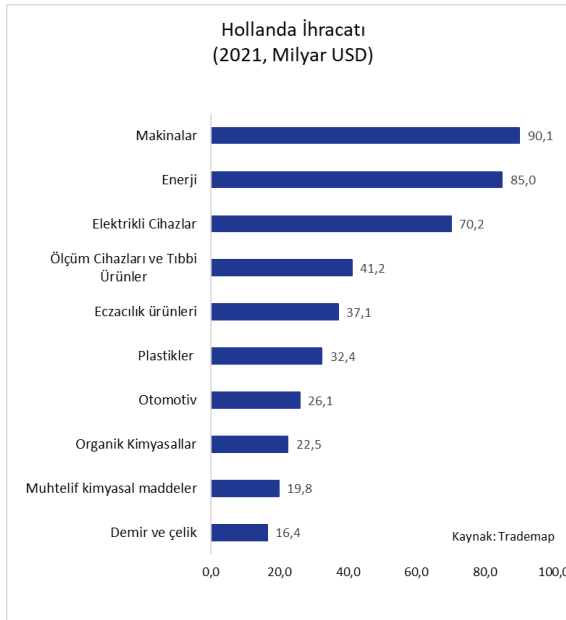
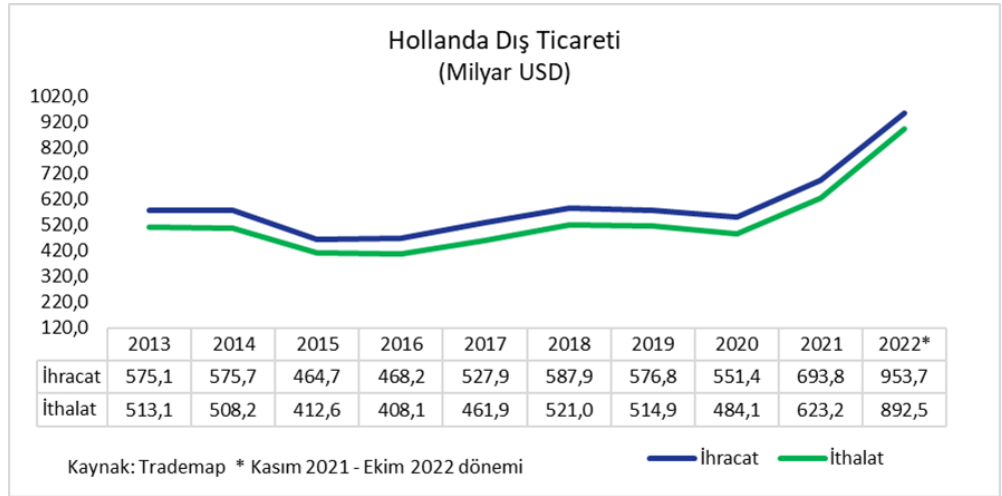

5. DIŞ TİCARET

Hollanda dış ticareti genellikle fazla vermektedir. 2013 yılında 60 milyar USD seviyesinde olan dış ticaret fazlası 2015 yılında 52 milyar USD seviyesine kadar gerilerken 2018 yılında 67 milyar USD olmuştur. 2020 döneminde dış ticaret hacmi %5 azalmasına karşın dış ticaret fazlası 67 milyar USD olurken 2021 yılında 71 milyar USD seviyesine yükselmiştir.

Kasım 2021 ile Ekim 2022 döneminde Hollanda'nın ihracatı (özel bölgeler dahil) 954 milyar USD seviyesine ulaşmıştır. Ülkenin ithalatı ise aynı dönemde 892 milyar USD olmuştur. Dış ticaret hacmi 2021 yılında 1,3 trilyon USD seviyesindeyken Ağustos 2021 ile Eylül 2022 arasında 1,85 trilyon USD seviyesine yükselmiştir.

Hollanda'nın ticaretinde makinalar, enerji ve elektrikli cihazlar sektörleri öne çıkmaktadır. Net enerji ithalatçısı olan ülke 2021 yılında 99 milyar USD'lik ithalat yaparken elektrikli cihazlar ve makinalardan toplam ithalatı 150 milyar USD seviyesinde olmuştur.

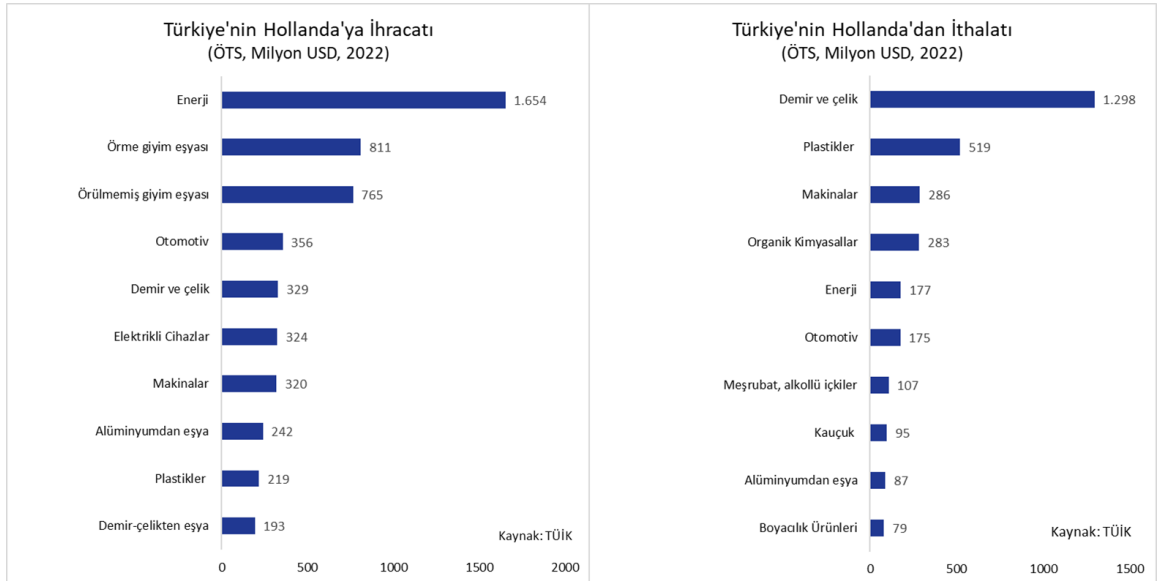
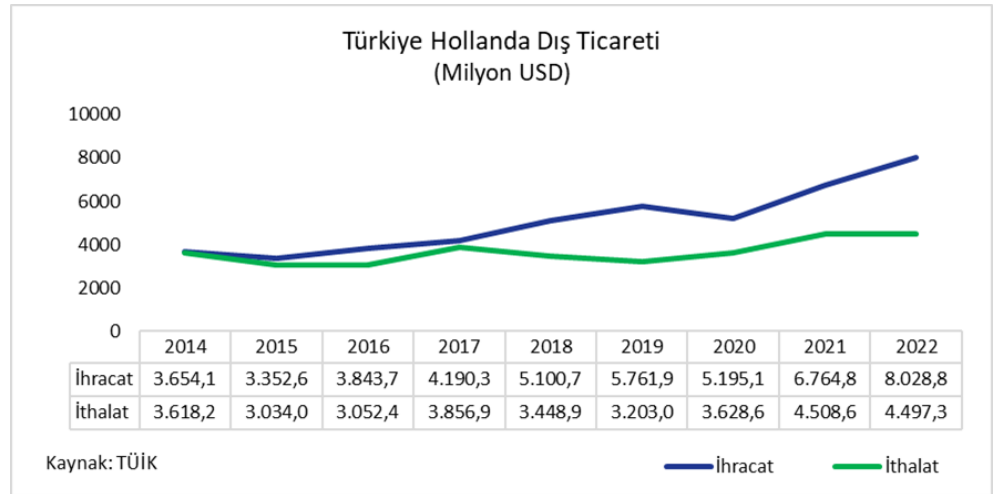

6. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

2015 yılında 6,4 milyar USD olan dış ticaret hacmi 2021 yıl sonunda 11,2 milyar USD seviyesine yükselmiştir. Salgın sebebiyle 2020 yılında gerek Türkiye'nin Hollanda'ya ihracatı gerekse Türkiye'nin Hollanda'dan ithalatı azalırken dış ticaret hacmindeki düşüş %2 gibi sınırlı olmuştur. Türkiye Hollanda ile ticaretinde 2014 yılından itibaren net ihracatçı konumda olurken 2021 yıl sonunda dış ticaret fazlası 2,3 milyar USD seviyesine ulaşmıştır. 2022 yılında Türkiye'nin Hollanda'ya ihracatı 8 milyar USD, Türkiye'nin Hollanda'dan ithalatı 4,5 milyar USD olmuş, dış ticaret fazlası 3,5 milyar USD seviyesinin üzerine yükselmiştir.

Türkiye'nin Hollanda'ya ihracatında enerji, örme ve örülmemiş giyim eşyaları sektörleri, Türkiye'nin Hollanda'dan ithalatında ise demir çelik, plastikler, makinalar sektörleri öne çıkmaktadır.

7. YATIRIMLAR

TCMB verilerine göre, Türkiye’de yaşayan vatandaşların 2021 yıl sonu itibariyle Avrupa’da 38 milyar USD’lik yatırımları bulunurken Hollanda’da bulunan yatırım tutarı 20,3 milyar USD’dir.

Avrupa’dan Türkiye’ye gelen doğrudan yatırım 2021 yıl sonu itibariyle 88 milyar USD seviyesinde olurken Hollanda’dan gelen yatırım 24,2 milyar USD seviyesindedir.

Sanayi Bakanlığı verilerine göre, Türkiye’de faaliyet gösteren Hollandalı firma sayısı 3.037’dir. Motorlu Taşıtlar ve motosikletler dışında kalan toplan ticaret ve ticaret komisyonculuğu sektöründen 514 firma bulunurken gayrimenkul ve inşaat faaliyetlerinde bulunan firma sayısı sırasıyla 257 ve 242’dir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre, 2018 ve 2019 yıllarında Hollanda’dan Türkiye’ye gelen turist sayısı 1 ile 1,1 milyon kişi arasındayken 2020 yılında bu rakam 270 bine kadar gerilemiştir. 2021 yılında 645 bin Hollandalı turist ülkemizi ziyaret ederken 2022 yılında bu rakam 1,2 milyona yükselmiştir.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr